

РЕШЕНИЕ

№ 24590

гр. София, 18.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 60 състав, в
публично заседание на 05.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Терзиев

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **9273** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. във връзка чл. 19ж, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по искова молба на „ХАРГРЕЙП“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] със седалище и адрес на управление: [населено място], п.к. 1415, р-н В.,[жк], бул./ул. [улица], ет. 1, ап. 4, представлявано от управителя Г. В. П., чрез адвокат М. С., с която е предявен иск на основание чл.19ж от АПК срещу Държавен фонд „Земеделие“ за заплащане на обезщетение за забавено изпълнение на административен договор № 26/04/1/0/01050/12.01.2018 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ /БФП/ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.), съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). Безвъзмездната финансова помощ се предоставя по реда и при условията на Наредба № 9 от 21.03.2015 г. за прилагане на подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (Наредба № 9/21.03.2015 г.). Договорът е сключен за изпълнението на дейностите по одобрен проект № 6/04/1/0/01050/ „Производство на оранжерийни краставици и домати“.

В исковата молба са изложени подробни съображения за допустимост на иска по чл. 19ж от АПК. Визира се, че фондът не е изпълнил договорните си отношения и не е заплатил дължимата помощ /одобрените за подпомагане разходи/ в размер на 1 060 638,63 лева в предвидения тримесечен срок съобразно чл. 47, ал. 1, т. 4 от Наредба № 9 от 21.03.2015г., като сумата в размер на 972

287,29 лв. е била заплатена на 22.12.2023 г., а сумата от 88 351,24 лв. съответно на 30.04.2024 г. В тази връзка счита, че всяко неизпълнение на парично задължение, когато е забавено следва да се заплати лихва. Позицията се на съдебна практика на АССГ и ВАС.

Претендираното обезщетение /исковата претенция/ е в общ размер на 178 889,95 лева, представляващо лихва за забава, както следва: върху сумата от 972 287, 39 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 22.12.2023 г. в размер на 159 968.82 лв. и върху сумата от 88 351,24 лева за периода от 29.07.2022 г. до 30.04.2024 г. в размер на 18 921,13 лева, в едно със законната лихва върху главницата от 178 889, 95 лева от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на задължението. Искането до съда е за уважаване на исковете както са предявени. Претендира присъждане на разносните по делото.

В съдебно заседание, жалбоподателят се представлява от адв. М. С., която поддържа исковата молба и претендираната искова претенция. Претендира разноси по представен списък. Представя писмени бележки.

Ответникът в производството – Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), редовно уведомен, не се явява и не се представлява. С молба по делото оспорва исковата молба, моли съда да отхвърли предявения иск, като неоснователен и недоказан. Претендира присъждане на разноси, прави възражение за прекомерност. По делото е представен подробен писмен отговор, в който излага доводи, че исковата претенция е недопустима, тъй като проекта е приключил и административният договор следва да се счита за прекратен и е недопустимо да се образува производство по смисъла на чл.19ж от АПК. Софийска градска прокуратура, редовно уведомена не изпраща представител и не изразява становище по исковата молба.

Съдът, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно по делото, че на 12.01.2018 г. между Държавен фонд „Земеделие“ (ДФ „Земеделие“) и „Харгрейп“ ЕООД е сключен договор № 26/04/1/0/01050/12.01.2018 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.), съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). Безвъзмездната финансова помощ се предоставя по реда и при условията на Наредба № 9 от 21.03.2015 г. за прилагане на подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (Наредба № 9/21.03.2015 г.). Договорът е сключен за изпълнението на дейностите по одобрен проект № 6/04/1/0/01050/ „Производство на оранжерийни краставици и домати“.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от сключения договор първоначално одобрената безвъзмездна финансова помощ, която следва да бъде предоставена на ползвателя е 1 152 902, 32 лв. Размерът на подпомагането е конкретизиран в Приложение № 1 към договора „Таблица за одобрените инвестиционни разходи“ и представлява до 60 % от одобрените и реално извършени от ползвателя разходи за осъществяването на проекта.

Според чл. 4 от договор № 26/04/1/0/01050/12.01.2018 г. окончателният размер на помощта се

определя от ДФ „Земеделие“ след подаването на заявката за окончателно плащане от дружеството по реда на чл. 45 и чл. 46 от Наредба № 9/21.03.2015 г. Срокът за подаване на заявката за окончателно плащане е не по-дълъг от един месец от изтичането на срока по чл. 6, ал. 4 от договора. Условия за извършването на окончателно плащане по разпоредбата на чл. 4 са заявката да е окомплектована с всички изискуеми документи и проверки от страна на ДФ „Земеделие“, при които да се установи фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрения проект и реално извършената инвестиция, както и спазването на всички останали условия за изплащането на помощта.

В разпоредбата на чл. 5 от договора е визирано, че ДФ „Земеделие“ изплаща определения размер на финансовата помощ в срок от 3 месеца от подаването на заявката за окончателно плащане.

Според клаузата на чл. 6, ал. 1 и ал. 2 от Договор № 26/04/1/0/01050/12.01.2018 г. ползвателят на подпомагане е длъжен да извърши инвестицията в срок от 36 месеца, който срок започва да тече от датата на сключване на договора.

От приетите по делото писмени доказателства безспорно се установява, че към договора са сключени 4 броя анекси. Анекс №1 от 04.09.2018 г. с който са изменени Приложение № 1 и Приложение № 5 към договора и е изменен чл. 3 от договора като размера на първоначално определената помощ е изменен на 1 148 589, 04 лева. С Анекс № 2 от 19. 11.2018 г. е изменена банковата сметка по договора. Анекс №3 от 21.04.2020 г. с който срокът за изпълнение на инвестицията е изменен до 15.03.2021 г. Анекс №4 от 10.09.2020 г. с който са изменени Приложение № 1, Приложение 1а и Приложение № 5 към договора.

От представените по делото доказателства се установява, че дружеството е изпълнило всички свои задължения по договора и е подало заявка за плащане с № 26/04/1/0/01050/3/01 на 25.08.2020 г.

Заявката за окончателно плащане е депозирана на 25.08.2020 г. и срокът за произнасяне на РА изтича на 16.12.2020 г. / в срока са включени 15 работни дни, които са предоставени на ищеца за изпълнение на указанията, дадени с Уведомително писмо изх. № 01-2600/4750 от 23.09.2020 г./

В срока за произнасяне на ответника до 25.11.2020 г. на „Харгрейп“ ЕООД е изпратено Уведомително писмо за отстраняване на непълноти и грешки с изх. № 01- 2600/4750 от 23.09.2020 г. на което е отговорило в срок.

На основание чл.47 от Наредба № 9/21.03.2015 г. в срок не по -късно от 3 месеца след подаване на заявката за окончателно плащане Разплащателната агенция /РА/ извършва проверка на представените документи, заявените данни и други обстоятелства, свързани със заявката за плащане, като може да извърши и проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи и за установяване спазването на критериите за допустимост.

В същия срок РА одобрява или мотивирано отказва изплащането на част или цялата финансова помощ след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и реално извършената инвестиция, като е длъжна да изплати одобрената финансова помощ в съответствие с резултатите от проверките.

В чл. 47, ал. 1 от Наредба № 9/2015 г. изрично е предвидено задължението на ответника, именно в този тримесечен срок да извърши нужните проучвания и проверки, както по документи, така и на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи, както и да може да провери спазването на критериите за допустимост, както и на ангажименти или други задължения на ползвателя по настоящата наредба, договора за предоставяне на финансова помощ и/или ПРСР 2014 - 2020 г., да връчи доклада от проверка на ползвателя и да му даде срок от 10 работни дни за възражения, като след изтичането на този срок следва мотивирано да одобри или откаже изплащането на част или цялата финансова помощ след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и реално извършената инвестиция и да изплати одобрената финансова помощ в съответствие. Тоест нормативно определеният срок на ответника за изплащането на помощта е тримесечен.

Срокът за произнасяне от ДФ „Земеделие“ по постъпилото от ищеца искане за окончателно плащане, може да бъде удължен в изрично предвидени от закона случаи и при наличието на следните хипотези:

Според едната хипотеза, когато РА е изисквала от ползвателя допълнителни данни или документи - със срока за тяхното представяне. Когато от РА са събрани данни или документи, от които възниква съмнение за нередност, срокът се удължава до установяване от административния орган на всички факти и обстоятелства, необходими за изясняване на случая, а при установени съмнения за наличие на престъпни обстоятелства - до постановяване на влязъл в сила акт на компетентния орган.

Според втората хипотеза, когато при обработката на заявката за плащане се установи необходимост от предоставяне на становище или информация от други органи или институции — до датата на получаването им в РА или когато се провежда контролна проверка въз основа на Приложение I, т. 4 от Делегиран регламент (ЕС) № 907/2014 на Комисията от 11 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметки, обезпеченията и използването на еврото (ОВ, L 255/18 от 28 август 2014 г.) (Делегиран регламент (ЕС) № 907/2014) - с един месец.

По делото не са представени доказателства за спиране на искането за плащане. От ответникът не се въвеждат твърдения и за наличие на надлежен акт за спиране на обработката. Нарочен акт за спиране на обработката на искането за плащане ответникът не е представил по настоящото производство, въпреки твърденията, че са налице такива основания за удължаване или спиране на срока, поради образувано досъдебно производство № 1266 ЗМ-39/2022 г. по описа на ЕД БОП - МВР и пр. пр. № 1.000197/2021 г. на Европейската прокуратура. Дори да е имало досъдебни производства, то липсват доказателства „Харгрейп“ ЕООД да е информиран, че въз основа на тях се спира обработката на заявката за плащане на дружеството, такъв акт не е издаван от ответника.

Във вр. с подадена заявка за плащане от 25.08.2020г. по договор №26/04/1/0/01050 от 12.01.2018г. в размер на 1 148 589, 04 лв., е издадено от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ Решение с изх. №01-2600/174 от 08.01.2021г. № 26/04/1/0/01307/3/01/04/02 за отказ от изплащане на финансова помощ. Решението е обжалвано пред АССГ - образувано адм. дело № 2656 по описа за 2021 година, Трето отделение, 49- ти състав.

От доказателствата приети по цитираното адм. дело № 2656/2021 г. на АССГ /приложено към настоящото/ се установява, че е изслушано и прието заключение по КТИЕ, неоспорена от страните. Вещите лица след извършена проверка на документите по делото, както и представените такива допълнително от страните и трети неучастващи в производството страни, както и след извършен оглед на място са дали отговори на поставените им въпроси. При разпита им в съдебно заседание вещите лица са посочили, че обекта на жалбоподателя е самостоятелен и има самостоятелно функционално предназначение. Всички технологични инсталации, които са вътре в обекта, обслужват само и единствено този обект, както е предвидено в съответните инвестиционни проекти и не обслужват и не са свързани с останалите обекти в съседство. Вещите лица посочват още, че всички дружества произвеждат зеленчуци, но ги произвеждат със собствени активи и макар, че тези дружества имат сключени договори за наем и са със съседни имоти и имат един същи предмет на производство, между тях не е налице икономическа свързаност, която да съставлява едно цяло образувание от икономическа гледна точка.

Разпитан като свидетел по искане на жалбоподателя е К. А. – адвокат, който е бил правен консултант на всички бенефициенти по време на подаване на заявлението за кандидатстване и сключване на договорите за БФП. Същият свидетелства, че след подаване на заявлението са извършване проверки от ДФЗ, които са завършвали с т. нар. контролни листове. В тях длъжностни лица са записали изрично, че не са установени нарушения на Наредба №9 от 21.03.2015 г.

Така с Решение № 3631 от 05.06.2023г. по адм. дело № 2656 по описа за 2021 година, Трето отделение, 49- ти състав е отменено от съда Решение с изх. №01-2600/174 от 08.01.2021г. № 26/04/1/0/01307/3/01/04/02 за отказ от изплащане на финансова помощ и преписката е върната за ново произнасяне по заявката за плащане. Първоинстанционното решение не е обжалвано и е влязло в законна сила.

Съгласно чл. 177, ал. 1 от АПК решението има сила за страните по делото. Ако оспореният акт бъде отменен или изменен, решението има действие по отношение на всички. В тази връзка след отмяната на решението на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за изплащане на безвъзмездната финансова помощ, то отмяната на издадения от него административен акт има обратно действие спрямо всички и не може в рамките на настоящото производство да бъдат извеждани благоприятни правни последици въз основа на отменен, поради незаконосъобразност административен акт.

Безвъзмездната финансова помощ по процесния договор № 26/04/1/0/91582/08.01.2018 г. е изплатена частично на 22.12.2023 г., когато по банковата сметка на дружеството е постъпила сума в размер на 972 287,29 лева. Остатъкът от сумата е изплатена на дружеството на 30.04.2024 г. и е в размер на 88 351, 24 лева.

За горните обстоятелства има издадено Решение 26 04 1 /0/91582/4/01/03/01 от 01.02.2024 г., с което на практика мълчаливо се потвърждава основателността на твърдението на ищеца, че проектът е изпълнен изцяло, в срок и безвъзмездната финансова помощ е дължима.

Посоченото решение е основание за дължимост и на претенцията за законна лихва върху изплатеното обезщетение, тъй като плащането е извършено далеч след падежа на вземането.

В хода на настоящото производство са приети всички писмени доказателства, съдържащи се в административната преписка по сключения договор за БФП, приети са материалите по адм. дело № 2656 по описа за 2021 година, Трето отделение, 49-ти състав, приключило с влязло в сила съдебно решение, прието е и заключение по допусната до изслушване съдебно –икономическа експертиза.

Експертното заключение не е оспорено от страните. Същото е прието от съда, като изготвени въз основа на приобщените доказателства. Съдът кредитира изцяло заключението на вещото лице, като изготвено компетентно, обективно и обосновано.

Експерта, изготвил съдебно –икономическата експертиза е изчислил размерът на законната лихва върху сумата от 972 287,39 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 22.12.2023 г. , който възлиза на 159 968,82 (сто петдесет и девет хиляди деветстотин шестдесет и осем лева и 82 ст.) лева, което представлява 81 790,76 евро по фиксирания курс 1 евро = 1,95583 лв. А относно, Какъв е размерът на законната лихва върху сумата от сумата от 88 351,24 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 30.04.2024 г. в размер на 18 921,13 лв. ВЛ е установило, че размерът на законната лихва върху сумата от 88 351,24 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 30.04.2024 г. възлиза на: 18 921,13 (осемнадесет хиляди деветстотин двадесет и един лева и 13 ст.) лева, което представлява 9 674,22 евро по фиксирания курс 1 евро = 1,95583 лв.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

От изложените в исковата молба факти, спорът между страните касае изпълнението, респ. неизпълнението на договорните задължения на страните по сключен между тях договор № 26/04/1/0/0150 от 12.01.2018 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" от мярка 4. "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

Съгласно чл. 1, т. 7 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) този закон урежда прилагането на мерките и подмерките от ПРСР за периода 2014 - 2020 г. по чл. 21, параграф 1, букви "а" и "б", чл. 28, 29, 30, 31, 33 и 34 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ, Ъ 347/487 от 20 декември 2013 г.).

В чл. 12, ал. 7 от ЗПЗП, в относимата му към сключване на процесния договор за безвъзмездна финансова помощ редакция (ДВ, бр. 12 от 2015 г.) предвижда, че отношенията между фонда и получателите на кредити, субсидии и гаранции, както и между фонда и лицата, ползващи се от други негови услуги, се уреждат с договори или въз основа на подадени заявления за подпомагане или административни актове, издадени по повод подадени заявления за подпомагане. След изменението на АПК със Закона за изменение и допълнение на АПК (ДВ, бр. 74 от 20.09.2016 г.), посочените в разпоредбата договори попадат в обхвата на легалното определение на административен договор, дадено в чл. 19а от АПК (Нов- ДВ бр. 74 от 2016 г.), съобразно

което административният договор представлява писмено съглашение между административен орган и граждани или организации, сключено в производство пред административен орган и предвидено в специален закон.

С оглед на посоченото, следва да се приеме, че сключеният между страните договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ от 12.01.2018 г. е административен по своя характер, доколкото е сключен между ДФЗ и бенефициента при действието на чл. 19а от АПК, в производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4. 1, което е административно по своя характер, като възможността за това е изрично предвидена в специален закон- чл. 12, ал. 7 от ЗПЗП. С този договор са уредени правата и задълженията на всяка от страните по учреденото между тях правоотношение по отпускане на помощта за изпълнение на одобрен проект № 6/04/1/0/01050 „Производство на оранжерийни краставици и домати“.

Предвид изложеното, съдът приема, че предявения от „ХАРГРЕЙП“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] иск е с правно основание чл. 12, ал. 7 от ЗПЗП във връзка с чл. 79, ал. 1 от ЗЗД и чл. 86 от ЗЗД и на основание чл. 19ж, ал. 2 от АПК подлежи на разглеждане по реда на Дял трети от кодекса, противно на твърдението на ответника за недопустимост на исквете.

Съдът приема за неоснователни възраженията на ответника, че след влизането в сила на двете решения за изплащане на безвъзмездната финансова помощ процесният договор е прекратен. От събраните по делото доказателства и доказателствени средства се установява, че ДФ „Земеделие“ е изплатил подпомагането много след падежа на това задължение. Последното е новонастъпил юридически факт, който поражда право на ищеца да претендира законна лихва за забавеното изплащане на дължимото му подпомагане.

В този смисъл е и Решение № 12292 от 11.12.2023 г., постановено по адм. д. № 1950/2023 г. на ВАС. Трето отделение: „при неизпълнение на парично задължение, кредиторът винаги има право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата - чл. 86 ЗЗД. Законната лихва се дължи на кредитора, без да се изисква от него да доказва, че действително е претърпял вреда в размер на тази лихва.“ Последното е валидно, дори когато длъжник по вземането е държавата, какъвто е случая в цитираното решение. Това дава основание на дължимост на законна лихва от ответника, съобразно хипотезите на чл. 19ж от АПК във вр. с чл. 86 от ЗЗД.

Твърденията на ответника противоречат на разпоредбите на сключения между страните договор.

Съгласно чл. 6, ал. 5 от договора е предвидено, че ползвателят е длъжен да спазва всички договорни и нормативни задължения, които произтичат от предоставеното подпомагане за срок от три години от датата на получаването на окончателното плащане -когато ползвателят е малко или средно предприятие по смисъла на ЗМСПМ.

Помощта е окончателно платена на 30.04.2024 г., а срокът на мониторинга изтича 30.04.2027 г., което налага извода, че договорът е действащ и към настоящия момент.

Със сключения договор ДФ „Земеделие“ се задължава да изплати на ползвателя

финансова помощ с първоначално одобрен размер от 1 152 902,32 лева в срок до три месеца от подаването на заявката за окончателно плащане по арг. от чл. 3. ал. 1 и чл. 5, ал. 1 от договора.

Съобразно чл. 4, ал. 1 от договора РА следва да определи окончателния размер на помощта за изплащане на ползвателя след подаване на заявката за окончателно плащане и след извършване на съответните проверки и анализи, въз основа на които да бъде установено фактическото съответствие и съответствието по документи между одобрената по проекта и реално извършена инвестиция и спазването на всички условия за изплащане на помощта, договорени между страните и/или регламентирани в Наредба № 9/21.03.2015 г. и в други относими нормативни актове и актове на правото на Европейския съюз. При наличието на обстоятелствата, описани в чл. 9, ал. 1 от договора, фондът може да откаже изплащането на помощта изцяло или частично. Уговореното между страните е в пълно съответствие с разпоредбите на Наредба № 9/21.03.2015 г.

/В този смисъл са мотивите на Решение № 4549 от 30.04.2025 г., постановено по адм. д. № 12945/2024 г. на ВАС, Четвърто отделение./

В конкретния случай следва да се има предвид, че отпускането на финансовата помощ по подмярка 4.1 се осъществява с публични финансови средства, отпуснати от европейските фондове - ЕЗФРСР. С оглед спазване на принципите, при които се разходват тези средства, с чл. 47 от Наредба № 9/21.03.2015 г. на ДФ „Земеделие“ е възложено правомощие да изчисли размера на дължимото плащане след като прецени кои от заявените разходи са допустими и реално извършени въз основа на проверките по чл. 47, ал. 1, т. 1 и 2 и при спазване на разпоредбите на чл. 63 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014 и чл. 35 от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 и едва след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и реално извършената инвестиция, в съответствие с чл. 47, ал. 1, т. 3 от Наредбата да одобри или мотивирано да откаже изплащането на част или цялата финансова помощ.

Това означава, че след подаване на заявката за плащане ДФЗ-РА следва прецени допустимостта на извършените разходи и въз основа на тази преценка да одобри или да откаже плащането изцяло или частично.

Определянето на окончателния размер на помощта е от компетентността на РА и то се извършва след необходимите административни проверки и проверки на място. Не е спорно, че тези актове на ДФЗ-РА, с които се одобрява или отказва плащане, по своята правна същност представляват индивидуални административни актове, които подлежат на самостоятелен съдебен контрол. Основателно в отговора на исковата молба е посочено, че установеният срок за изплащането на безвъзмездната финансова помощ е инструктивен, а не императивен, като това е така, защото дори и след изтичането му административният орган може да се произнесе с административен акт в тази насока, както е станало и в настоящия случай. Допълнителен аргумент в този смисъл се извлича и от факта, че вземането на ползвателя на помощта става изискуемо с извършването на инвестицията в уговорения срок и то следва да бъде предявено за плащане в

едномесечен срок от изтичане на срока за извършване на инвестицията. Да се приеме противното би означавало да се признае на РА възможността да черпи права от собственото си недобросъвестно поведение. Същевременно закъснялото изплащане на подпомагането предопределя възникването за ДФ „Земеделие“ на задължението за изплащане на законна лихва.

От доказателствата по делото се установява, че в процесния случай завършването на инвестицията е установено, към датата на подаване на заявката. Дружеството е спазило уговореното в договора и е подало заявка за плащане в предвидения срок. От подаването на тази заявка на 25.08.2020 г. е започнал да тече и тримесечния срок за извършване на съответните проверки и определянето на окончателния размер на помощта, дължима на ползвателя въз основа на приетите за допустими и реално извършени разходи. До изтичането на този срок на 25.11.2020 г. ДФ „Земеделие“ не е изпълнил задължението си да изплати дължимата помощ.

Съгласно чл. 47, ал. 3, т. 1 от Наредба № 9/21.03.2015 г. срокът може да бъде удължен, ако РА е упражнила правомощието си да изиска допълнителни данни и/или документи от ползвателя на помощта. В този случай тримесечният срок се удължава със срока за представяне на изисканите данни и/или документи от ползвателя. В процесния случай до ползвателя на подпомагане не е изпращано такова писмо и не може да се приеме, че срокът е надлежно удължаван на това основание.

Противно на възраженията на ответника, в случая както договорът, така Наредба № 9/21.03.2015 г. и Наредба № 4/30.05.2018 г. не предвиждат автоматичното удължаване на срока при настъпване на определено обстоятелство. В Наредба № 9/21.03.2015 г. е използвана формулировка „срокът може да бъде удължен“, а не „срокът се удължава“, което означава, че удължаването на срока изисква волеизявление от страна на фонда в тази насока, което при това следва да е достигнало до другата страна по договора. Изцяло в този смисъл са мотивите на Решение № 4549 от 30.04.2025 г., постановено по адм. д. № 12945/2024 г. на ВАС, Четвърто отделение.

В уговорен в договора и съответно установен в Наредбата срок, който не е бил удължен по предвидения от закона ред, фондът е бил длъжен да извърши необходимите и съответни проверки, въз основа на които да изчисли размера на дължимите на ползвателя плащания въз основа на реално извършените и приетите за допустими разходи и да изплати одобрената финансова помощ или мотивирано да откаже. След като това не е сторено, е налице неизпълнение на поетото от ДФ „Земеделие“ задължение по договора за отпускане на безвъзмездна финансова помощ.

От изключителна важност за постигане на целите на мерките на общата селскостопанска политика е спазването на сроковете. Извода се налага в съображение 27 от Регламент (ЕС) № 1306/2013, където изрично се сочи, че помощта от Съюза следва да се изплаща на бенефициерите навреме, за да могат те да я използват ефективно. Неспазването от държавите членки на крайните срокове за плащанията, установени в правото на Съюза, може да създаде сериозни затруднения за бенефициерите и да изложи на риск годишното разпределение на бюджета на Съюза.

От доказателствата по делото бе установено, че дължимите на дружеството суми са изплатени едва на 22.12.2023 г., когато по банковата сметка на дружеството е постъпила сума в размер на 972 287, 39 лева, а остатъкът от сумата е изплатена на 30.04.2024 г. и е в размер на 88 351,24 лева.

Размерът на реално одобрените за подпомагане разходи възлиза на 1 060 638, 63 лева и окончателният размер на дължимата на ползвателя помощ е установен по предвидения в чл. 47, ал. 1, т. 3 от Наредба № 9/21.03.2015 г. ред.

Тази сума е следвало да бъде изплатена на „Харгрейп“ ЕООД съобразно чл. 47, ал. 1, т. 4 в предвидения тримесечен срок. Това е така, тъй като макар и определена с Решение за одобрение № 26/04/1/0/91582/4/01/03/01 от 01.02.2024 г. и съответно Решение за частично оттегляне на Решение № 26/04/1/0/91582/4/01/03/01 от 15.04.2024 г. свързани с одобрение и изплащане на помощта, сумата представлява действително направени и платени от ползвателя разходи, приети за допустими за финансово подпомагане по подмярка 4.1, които са предявени за възстановяване от ползвателя на помощта.

Необосновани и неоснователни са възраженията на ответника, че исковата претенция е неясна и спорна. Безспорно От приетите по делото писмени доказателства и съдебно-счетоводна експертиза се установи, че ДФ „Земеделие“ не платил дължимата безвъзмездна финансова помощ до изтичането на нормативно определения срок на 25.11.2020 г. Всяко неизпълнение на парично задължение е забавено изпълнение и може да породи претенция за заплащане на закъснителни вреди.

Въз основа на изложеното, съдът счита, че предявените акцесорни иски от чл. 86 от ЗЗД са основателни. Съобразно нормата на чл. 86 от ЗЗД, при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. За действително претърпени вреди в по-висок размер кредиторът може да иска обезщетение съобразно общите правила. Размерът на законната лихва се определя от Министерския съвет.

Това води до извода, че дружеството – искател, при неизпълнение на парично задължение от страна на фонда, в качеството си на кредитор винаги има право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. В тази връзка е претендираната лихва за забава в зависимост от датите на всяко от двете плащания, като е съобразена и датата на депозиране на исковата молба. Така претендираната лихва за забава върху сумата от 972 287, 39 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 22.12.2023 г. възлиза на 159 968, 82 лв., а лихвата за забава върху сумата от 88 361, 24 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 30.04.2024 г. възлиза на 18 921, 13 лв. Общият размер на претендираното обезщетение за забавено плащане е 178 889, 95лв.

Възраженията на ответника във връзка с претендираната лихва за забава върху общия размер на обезщетението, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното му изплащане са неоснователни. В посоченото по-горе Решение № 12292 от 11.12.2023 г., постановено по адм. д. № 1950/2023 г. на ВАС, Трето отделение, се приема, че предвид основателността на главната претенция е основателна и акцесорната претенция за законна лихва до окончателното изплащане на

претендираните обезщетения. Неоснователно е и възражението за настъпила погасителна давност. Ответника не може да черпи права от виновно поведение.

Предвид изложеното, исковата молба е изцяло основателна и следва да бъде уважена.

С оглед изхода на делото, разноски се дължат на ищеца, които са своевременно заявени по представен списък и са в общ размер на 3297, 83 евро, от които заплатена държавна такса по сметка на АССГ в размер на 25,56 евро, заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 3067,75 евро и внесен депозит за вещо лице в общ размер на 204,52 евро. Представен е договор за правна помощ, съгласно който адвокатското възнаграждение е изплатено в брой.

Неоснователно е възражението за прекомерност, тъй като заплатеното адвокатско възнаграждение е изцяло съобразено, както с Наредба № 1/2004 г. за възнагражденията за адвокатска работа, така и с фактическата и правната сложност на делото.

Така мотивиран, Административен съд София - град, III отделение, 60 състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ Булстат[ЕИК] със седалище и адрес на управление – [населено място], [улица] да заплати на „ХАРГРЕЙП“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] сумата от 159 968,82 (сто петдесет и девет хиляди деветстотин шестдесет и осем лева и 82 ст.) лева, равностойни на 81 790,76 евро по фиксирания курс 1 евро = 1,95583 лв., представляваща законна лихва за забава върху сумата от 972 287,39 лв. за периода от 29.07.2022г. до 22.12.2023 г. ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ Булстат[ЕИК] със седалище и адрес на управление – [населено място], [улица] да заплати на „ХАРГРЕЙП“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] сумата от 18 921,13 (осемнадесет хиляди деветстотин двадесет и един лева и 13 ст.) лева, равностойни на 9 674,22 евро по фиксирания курс 1 евро = 1,95583 лв., представляваща законна лихва за забава върху сумата от 88 351,24 лв. за периода от 29.07.2022 г. до 30.04.2024 г. ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ Булстат[ЕИК] със седалище и адрес на управление – [населено място], [улица] да заплати на „ХАРГРЕЙП“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], сумата от 3297, 83 евро / три хиляди двеста деветдесет и седем евро и осемдесет и три

цента/ за разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: